

POSTANOWIENIE

Dnia 16 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

w sprawie **W. S.**

skazanego z art. 258 § 1 k.k. i inne

w Izbie Karnej

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2024 r.

na posiedzeniu bez udziału stron

sprawy w przedmiocie wniosku obrońcy sygnalizującego potrzebę wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 31 października 2023 roku, sygn. akt II AKa 79/22, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 23 lipca 2021 roku, sygn. akt IV K 257/17

na podstawie art. 542 § 4 k.p.k. oraz art. 639 k.p.k.

postanowił:

stwierdzić niedopuszczalność wznowienia postępowania z urzędu i pismo obrońcy stanowiące sygnalizację potrzeby wznowienia postępowania z urzędu pozostawić bez rozpoznania.

Pismem z dnia 13 września 2024 roku obrońca W. S. zwrócił się do Sądu Najwyższego o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 31 października 2023 roku, sygn. akt II AKa 79/22, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 23 lipca 2021 roku, sygn. akt IV K 257/17. Argumentem przemawiającym za wznowieniem

postępowania skargowego było, zdaniem obrońcy, zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

W realiach procesowych niniejszej sprawy rozstrzyganie w kwestii wznowienia postępowania z przyczyn sygnalizowanych przez obrońcę skazanego jest niedopuszczalne. Zgodnie bowiem z dyspozycją art. 542 § 4 k.p.k. wznowienie postępowania nie może nastąpić z przyczyn wymienionych w § 3 tego przepisu, tj. z powodu uchybień stanowiących bezwzględne przyczyny odwoławcze wymienione w art. 439 § 1 k.p.k. jeżeli były one przedmiotem rozpoznania w trybie kasacji – a na nie właśnie powołuje się skazany.

Na wstępie zaznaczyć trzeba, że zarówno w orzecznictwie, jak i piśmiennictwie zgodnie wskazuje się, iż wznowienie postępowania na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w związku z ujawnieniem się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. może nastąpić tylko z urzędu, nie zaś na wniosek strony (zob. np. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2005 r. sygn. I KZP 5/05). Pismo sygnalizacyjne złożone w trybie art. 9 § 2 k.p.k. nie implikuje po stronie sądu, do którego skierowano ów wniosek, ani prawa, ani obowiązku jego rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2022 r., sygn. IV KZ 55/21). Jednocześnie brak jest możliwości postąpienia z pismem sygnalizacyjnym tak, jakby stanowiło ono wniosek o wznowienie postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2021 r., sygn. V KZ 39/21). Okoliczności w nim podniesione mogą jedynie zostać zweryfikowane z urzędu.

Pismo obrońcy winno zatem zostać potraktowane jako sygnalizacja potrzeby wznowienia postępowania z urzędu i w takim trybie ocenione. Rzecz jednak w tym, że w okolicznościach prawnych niniejszej sprawy brak było podstaw do dokonywania oceny pisma obrońcy w nawet w tym trybie wznowieniowym. Bezspornym bowiem pozostaje, że wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 31 października 2023 roku, sygn. akt II AKa 79/22, został poddany kontroli w postępowaniu kasacyjnym m. in. na skutek kasacji wniesionych przez obrońców skazanego. Dostrzec przy tym trzeba, że tożsama argumentacja do tej zawartej w

analizowanym wniosku o wznowienie podniesiona została przez obrońcę w piśmie z dnia 27 sierpnia 2024 roku, złożonym w toku postępowania kasacyjnego dotyczącego W. S. (k. 313 akt kasacyjnych SN o sygn. II KK 109/24).

Z art. 542 § 4 k.p.k. wynika, że wznowienie postępowania z urzędu może nastąpić w wypadku zaistnienia bezwzględnych przyczyn odwoławczych, ale tylko wówczas, gdy nie były one przedmiotem rozpoznania w trybie kasacji. Na tym tle w doktrynie trafnie wskazuje się, że blokada przewidziana w powyższym przepisie aktualizuje się, gdy Sąd Najwyższy oddalając kasację jako oczywiście bezzasadną na rozprawie podaje ustne uzasadnienie orzeczenia, zaś przebieg rozprawy jest nagrywany za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk (art. 147 § 2b k.p.k.), zaś zapis obrazu lub dźwięku jest dostępny w aktach sprawy, gdyż stanowi załącznik do protokołu rozprawy – art. 147 § 3a i 4 (D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom II. Art. 425–673, wyd. VII, Warszawa 2024, art. 542).

Ratio legis regulacji z art. 542 § 4 k.p.k. służyć ma w zamierzeniu ustawodawcy przeciwdziałaniu dublującemu się sprawdzaniu bezwzględnych podstaw odwoławczych. Przepis ten ma również blokować wybór przez stronę któregoś z dwóch nadzwyczajnych środków zaskarżenia i wskazuje, że podstawą do kwestionowania tego, czy w sprawie zaistniała bezwzględna podstawa odwoławcza jest w pierwszym rzędzie kasacja. Wznowienie postępowania zatem może dotyczyć jedynie sytuacji ujawnionych jako wcześniej nieznanie i w wyniku działań po zakończonym postępowaniu kasacyjnym.

Tymczasem na rozprawie kasacyjnej w sprawie o sygn. II KK 109/24 Przewodniczący składu wprost zwrócił uwagę uczestniczącego w niej prokuratora na dokumentację załączoną przez obrońców skazanych, a w szczególności pismo dołączone do akt przez adw. M. B. w dniu 27 sierpnia 2024 roku. Postępowanie kasacyjne zakończyło się wydaniem postanowienia z dnia 28 sierpnia 2024 r., którym Sąd Najwyższy oddalił wszystkie wniesione kasacje jako oczywiście bezzasadne. Z załączonego do akt kasacyjnych audiowizualnego nagrania zapisu rozprawy sporządzonego w trybie art. 147 § 2b k.p.k., w tym ustnych motywów orzeczenia, wynika, że Sąd Najwyższy analizował wskazywane obecnie zagadnienie związane z zaistnieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej. Sędzia

sprawozdawca bezpośrednio odnosił się do argumentacji obrońcy W. S. , mającej przemawiać za jej stwierdzeniem (nagranie z rozprawy kasacyjnej sprawy o sygn. akt II KK 109/24 – czas nagrania: od 1 h 33 min 38 sek.). W kwestii przynależności W. S. do dwóch grup przestępczych wskazano: „jeżeli weźmiemy wyrok sądu I instancji, weźmiemy wyrok gdzie te grupy zostają W. S. przypisane, tj. strona 210-211 wyroku, czyli punkt 18.1 wyroku (...), sąd I instancji dostrzega wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach, dostrzega jakie daty trzeba było przyjąć odnośnie do czosnku i odnośnie do alkoholu i wskazuje w sposób niebudzący wątpliwości, że wymienieni tworzyli nie jedną grupę przestępczą, lecz były dwie grupy przestępcze i zostało to spięte klamrą art. 91 (...); nie można wykluczyć, bo są i takie przypadki, że jedna osoba, w różnych składach osobowych, a to ustalił sąd, może być członkiem nie tylko jednej, ale i wielu grup osobowych, jeżeli jest taki zakres jej przestępczej działalności”. Tym samym kwestia przypisania skazanemu W. S. uczestnictwa w dwóch grupach przestępczych, a nie jak zarzucano w akcie oskarżenia w jednej, była przedmiotem analizy Sądu Najwyższego, co nie skutkowało stwierdzeniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej.

Mając powyższe na uwadze, z uwagi na treść art. 542 § 4 k.p.k. stwierdzić należało niedopuszczalność wznowienia postępowania z urzędu i pismo obrońcy stanowiące sygnalizację potrzeby wznowienia postępowania z urzędu pozostawić bez rozpoznania.

[J.J.]

[ał]